

Geliş: 16.05.2024
Kabul: 24.04.2025

Cinsel İstismar Mağduru Çocuklarda Adli Tıbbi Muayene Bulgularının İncelenmesi

Investigation of Forensic Medical Examination Findings in Children Victims of Sexual Abuse

Ömer Büber^{1,5}, Mehmet Saki Çelik², Enes Sarıgedik³, Enes Emre Öztürk⁴, Mustafa Tolga Tunagür^{3,5}

¹ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Sosyal Hizmet Bölümü, Sakarya, Türkiye

² Adli Tıp Kurumu Sakarya Şube Müdürlüğü, Sakarya, Türkiye

³ Sakarya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Sakarya, Türkiye

⁴ Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Sakarya, Türkiye

⁵ Sakarya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk İzlem Merkezi, Sakarya Türkiye

Öz

Amaç: Çalışmada bir hastanenin çocuk izlem merkezinde değerlendirilen çocuk ve ergenlerin demografik özelliklerini, istismara ilişkin bilgilerini ve adli muayene bulgularını gözden geçirmeyi amaçladık.

Yöntem: 2022-2023 yılları arasında cinsel istismar şüphesiyle adli muayenesi yapılmış olguların kayıtları geriye dönük tarandı. Olguların demografik bilgileri, bildirim şekilleri, şüphelinin yakınlık derecesi, şüphelinin yaşı, istismar tipi, mağdurun gebelik durumu ve adli muayene bulguları çalışma dosyasına kaydedildi.

Bulgular: Çalışmaya toplam 121 olgu dahil edildi. Olguların %89,3'ü kız ve %10,7'si erkekti. Mağdurların yaş ortalaması $13,67 \pm 3,186$ ' idi. Şüphelilerin çoğunluğunu aile dışı bireyler oluşturdu (%70,2). Ergenlerde tekrarlı istismar ($n=23$, %92, $p<0,05$) ve birden fazla şüpheli durumu ($n=23$, %78,5, $p<0,05$) ergenlik öncesi döneme göre fazlaydı. Olguların %73,6'sı anal/vajinal penetrasyon iddiasında bulundu. Penetrasyon iddiasında bulunan olguların %33,8'inde beyanlarıyla örtüşen muayene bulgusu vardı. Olguların %15,6'sında ise himen penetrasyon olsa dahi bulgu vermeyecek elastik yapıdaydı. Penetrasyon iddiası bulunmayan olguların %20'sinde ($n=6$) adli muayene bulgusu tespit edilmesi dikkat çekiciydi.

Sonuç: Bu çalışma, cinsel istismar iddiasıyla adli muayenesi yapılmış olguların büyük bölümünü ergenlerin oluşturduğunu, adli bildirimlerin çoğunluğunun ebeveynler tarafından yapıldığını, şüphelinin en sık aile dışı kişiler olduğunu gösterdi. Bunun yanında zaman zaman iddia edilen eylem ile muayene bulgularının örtüşmediği çalışmanın dikkat çekici bir sonucudur. Olayların açığa çıkarılmasında, muayene bulguları oldukça kıymetli delillerdir. Bu doğrultuda mağdurların iddialarıyla adli muayene bulgularının örtüşmeme nedenlerinin daha detaylı araştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Cinsel İstismar, Adli Tıp, Adli Muayene

Abstract

Objective: In this study, we aimed to review the demographic characteristics, abuse-related information, and findings from forensic examinations of children and adolescents evaluated at a hospital's child advocacy center.

Methods: We retrospectively reviewed the forensic and medical records of cases where forensic examinations were performed due to suspected sexual abuse between 2022 and 2023. Demographic information, reporting methods, the degree of proximity of the suspect, the suspect's age, type of abuse, the victim's pregnancy status, and forensic examination findings were recorded in the study file.

Results: A total of 121 cases were included in the study. Of these cases, 89.3% were female and 10.7% were male. The mean age of the victims was 13.67 ± 3.186 years. Non-family members constituted the majority of suspects (70.2%). Compared to the pre-adolescent period, repeated abuse ($n=23$, 92%, $p<0.05$) and multiple suspects ($n=23$, 78.5%, $p<0.05$) were more common among adolescents. Anal/vaginal penetration was alleged in 73.6% of the cases. In 33.8 per cent of the cases who claimed penetration, there were examination findings consistent with their statements. In 15.6% of the cases, the hymen was elastic enough to not cause any symptoms even if there was penetration. It was noteworthy that forensic examination findings were detected in 20% ($n=6$) of the cases without penetration allegation.

Conclusion: This study revealed that adolescents constituted the majority of cases undergoing forensic examination for alleged sexual abuse, with most reports coming from parents. Furthermore, the occasional lack of concordance between alleged actions and examination findings is a noteworthy result. Physical examination findings are valuable evidence in uncovering incidents. Therefore, further investigation into the reasons for discrepancies between victims' claims and forensic examination findings is recommended.

Keywords: Child, Sexual Abuse, Forensic Medicine, Forensic Examination

Nasıl Atıf Yapmalı: Büber Ö, Çelik MS, Sarıgedik E, Öztürk EE, Tunagür MT. Cinsel İstismar Mağduru Çocuklarda Adli Tıbbi Muayene Bulgularının İncelenmesi. Adli Tıp Dergisi 2025;39(1):1-9. <https://doi.org/10.61970/adlitip.1484269>

Sorumlu Yazar: Doktora Öğrencisi, Ömer BÜBER, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmet ABD, Sosyal Hizmet Bölümü, Sakarya, Türkiye
E-mail: obuber11@gmail.com

GİRİŞ

Bir çocuğun rızası aranmaksızın, yetişkin veya daha büyük bir çocuk tarafında cinsel doyum amacıyla kullanılması, çocuk cinsel istismarı (ÇCİ) olarak tanımlanmaktadır.(1) Vajinal veya anal penetrasyon içeren eylemlerin yanı sıra interfemoral dokunmalar, teşhircilik, cinselliği çağrıştıran konuşmalar da ÇCİ kapsamında değerlendirilmektedir.(2) Küresel çapta yapılan yaygınlık çalışmaları ÇCİ mağdurlarının erkeklerde %3-17, kızlarda %8-31 oranda olduğunu göstermektedir.(3-6) Yapılan çalışmalar ÇCİ mağdurlarında uyku problemleri, depresyon, intihar girişimi/tamamlanmış intihar, alkol ve madde kullanım bozukluğu, evden ve okuldan kaçma gibi davranışların yaygın olduğunu göstermektedir. (7,8)

Çalışmalar istismar şüphelilerinin çoğunlukla çocuğun tanıdığı kimselerden oluştuğunu göstermektedir.(2,9,10) Ancak, son yıllarda yapılan çalışmalara göre internet ve sosyal medya platformlarının yaygınlaşmasıyla birlikte, cinsel istismar vakalarında istismarcı profillerinin çocuğun tanımadığı kişilerden oluştuğunun altı çizilmektedir.(11,12) Dahası bu durum, çocukların çevrimiçi ortamlarda tanımadıkları bireylerle kurdukları iletişimin cinsel istismar riskini artırabileceğine işaret etmektedir.

ÇCİ uzun yıllar devam edebilen, ortaya çıkması ve delillendirilmesi oldukça zor olan bir istismar biçimidir. Araştırmalar şüphelinin kimliği, istismarın süresi ve şiddeti, mağdurun yaşı, mağdurun zihinsel kapasitesi, tehditin varlığı, olayın istismar olarak algılanmaması gibi faktörlerin adli bildirim geciktirdiğinin altını çizmektedir.(13-15) Dahası mağdurun eşcinsel olarak damgalanma korkusu, tekrar istismar edilme kaygısı, ailenin tepkisinin belirsizliği, utanma veya korku, mağdurun kendisine inanılmayacağını düşünmesi gibi nedenler istismarın uzun yıllar ortaya çıkmasını

engelleyen faktörlerdir.(16-18) Çocuğun yaşı, fail sayısı, failin kimliği gibi faktörlerin çocuğun tekrarlı cinsel istismara uğraması riskini değiştirdiğini bildiren çalışmalar mevcuttur.(19) Penetrasyon içeren dokunmalara maruz kalan çocuk ve ergenlerin tekrarlı cinsel istismara maruz kalma riski artmaktadır.(20) Faili aile içi (ensest) olan olguların da tekrarlı istismara uğrama olasılığının daha yüksek olduğu bildirilmiştir (21).

ÇCİ hususunda, tahkikatın başlatılması ve adli bildirim için şüphe oluşması yeterlidir. Adli bildirimlerin sıklıkla aile, okul, hastane tarafından yapıldığını gösteren çalışmalar mevcuttur.(22,23) Bunun yanı sıra çocuğun kolluk güçlerine bireysel başvurusuyla da adli süreç başlatılabilir. Türkiye’de ÇCİ olgularında çocuğun adli, tıbbi ve sosyal işlemlerinin tek bir merkezden yürütülmesini amaçlayan çocuk izlem merkezleri (ÇİM) kurulmuştur. Bu merkezlerde bir yandan çocuğun öyküsü alınırken, diğer yandan adli ve psikiyatrik muayenesi uzmanlar aracılığıyla yapılmaktadır. Böylece çocuğun bürokratik süreç içerisinde ikincil örselenmesinin engellenmesi amaçlanmıştır.

Türk Ceza Kanunu’nun (TCK) 103, 104 ve 105. maddelerinde cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar düzenlenmiştir (24). TCK’nın 103/1 maddesine göre “*çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*” Dahası TCK’nın 103/2. maddesinde “*cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on altı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.*” maddesi yer almaktadır. Görüldüğü üzere çocuğun vücut bütünlüğüne zarar verici nitelikteki eylemler cezayı arttırıcı bir unsur olarak düzenlenmiştir. Bu bağlamda çocuğun organ veya sair bir cisim ile cinsel istismara uğrayıp uğramadığının tespiti noktasında genital

muayene raporları oldukça önemli bir delildir. Çocuğun beyanlarının desteklenmesi adına genital muayenelerinin titizlikle yapılması ve raporlandırılması elzemdir.

Bu çalışmada, Çocuk İzlem Merkezleri'ne cinsel istismar iddiasıyla sevk edilen ve adli tıp hekimi tarafından genital muayenesi yapılan çocuk ve ergenlerin dosyalarının geriye dönük incelenmesiyle, çocuk cinsel istismar olgularının detaylı bir şekilde analiz edilmesi hedeflenmiştir. Bu analizde, olguların ortaya çıkma şekli, şüphelinin yakınlık derecesi, şüphelilerin ve mağdurların yaşları, istismar türleri, mağdurun gebelik durumu gibi faktörlerin yanı sıra, tespit edilen genital muayene bulguları, bu bulgular ile iddialar arasındaki uyum ve muayene bulgularının oral, anal ya da vajinal olup olmadığı gibi cinsel saldırı değerlendirmesinde kritik parametrelerin önemi vurgulanmıştır. Bu şekilde, çocuk ve ergen istismarı olgularının incelenmesinde bu kritik parametrelerin ne kadar önemli olduğu görülmüştür.

Ayrıca elde edilen veriler, akademik literatüre katkıda bulunarak, Çocuk İzlem Merkezleri'nin etkinliği ile çocuk istismarıyla mücadelede politika oluşturma ve etkili müdahale stratejilerini geliştirme süreçlerine destek sağlayacaktır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu çalışma nicel desende retrospektif olarak tasarlanmış tanımlayıcı bir çalışmadır. Marmara Bölgesi'ndeki bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin ÇİM birimine 01.01.2023-01.01.2024 tarihleri arasında cinsel istismara uğradığı iddiasıyla öyküsü alınan ve genital muayenesi yapılan 121 olgunun dosyası geriye dönük tarandı. Mağdurların ifade tutanakları, tahkikat evrakları, adli görüşme raporları ve adli tıp muayene raporları incelendi. Mağdurların demografik bilgileri, istismarcının kimliği, istismarın özellikleri,

olayın bildirim süresi ve adli tıp bulgularına ait veriler tarafımızca oluşturulmuş veri toplama formuna işlendi. Olgular 2-12 yaş arası "ergenlik öncesi", 13-17 yaş arası "ergenlik çağı" olarak 2 gruba ayrılarak incelendi. Şüphelilerin kimliği öz/üvey baba, öz/üvey ağabey, amca, dayı, dede vb. kişiler "aile içi (ensest)"; tanıdık, arkadaş, sevgili, yabancı, hizmet veren kişiler ise "aile dışı" olmak üzere 2 kategoriye ayrıldı. Şüpheliye ilişkin gruplandırmalar Türk Ceza Kanunu'nun 103. maddesi dikkate alınarak sınıflandırıldı. Verilerin analizinde SPSS 24.0 programı kullanıldı. Verileri analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, sayı ve yüzde gibi tanımlayıcı istatistikler kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak alındı. Bu çalışma; yerel etik komitenin onayı ile gerçekleştirildi (K.tarihi/ sayısı: 26.03.2024/69). Araştırmada gizlilik ilkelerine riayet edildi ve mağduru, şüpheliyi veya adli tahkikatı ifşa edecek herhangi bir bilgiye yer verilmedi.

BULGULAR

Çalışmanın yapıldığı 12 aylık dönemde, cinsel istismar iddiası ile merkezimize başvuran 121 olgunun genital muayenesi adli tıp hekimi tarafından yapıldı ve raporlandı. Olguların %89,3'ü kız ($n=108$), %10,7'si erkekti ($n=13$). En küçük olgu 2 yaşındaydı. Olguların yaş ortalaması $13,67 \pm 3,186$ ' idi ve en büyük olgu grubunu "13 yaş üstü çocuklar" (%78,5) oluşturdu. En sık adli bildirim anne babalar (%51,2) tarafından yapıldığı görüldü. Ergen grubun (13 yaş ve üzeri) %25,3'ü ($n=24$) birden fazla şüpheli tarafından istismar edildiği saptandı. Dahası ergen grubun %25,3'ü ($n=24$) tekrarlı istismara maruz kaldığı görüldü. Ergen grubunda ergenlik öncesine göre birden fazla şüpheli durumu ve tekrarlı istismara uğrama durumu istatistiksel olarak anlamlı derecede farklıydı. Olgu gruplarıyla cinsiyet ve bildirimde bulunan kişi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilemedi (tablo 1).

Tablo 1. Olguların yaş grubu ve bazı değişkenlere göre dağılımı

	2-12 yaş (Ergenlik öncesi) n=26 (%21,5)	13-17 yaş (Ergenlik çağı) n=95 (%78,5)	Toplam	P
Cinsiyet				
Kız	21 (%80,8)	87 (%91,6)	108 (%89,3)	,115
Erkek	5 (%19,2)	8 (%8,4)	13 (%10,7)	
Bildirimde bulunan				
Anne baba	12 (%46,2)	50 (%52,6)	62 (%51,2)	,198
Kendisi	2 (%7,7)	17 (%17,9)	19 (%15,7)	
Kamu personeli	9 (%34,6)	16 (%16,8)	25 (%20,7)	
Diğer ¹	3 (%11,5)	12 (%12,6)	15 (%12,4)	
Birden Fazla Şüpheli				
Var	2 (%7,7)	24 (%25,3)	26 (%21,5)	,035
Yok	24 (%92,3)	71 (%74,7)	95 (%78,5)	
Tekrarlı istismar				
Var	2 (%7,7)	24 (%25,3)	26 (%21,5)	,035
Yok	24 (%92,3)	71 (%74,7)	95 (%78,5)	

¹ Komşu, akraba, isimsiz ihbar**Tablo 2.** Olguların yaş grubu ve cinsel istismar bilgilerine göre dağılımı

	Ergenlik öncesi n=26 (%21,5)	Ergenlik n=95 (%78,5)	Toplam n=121	p
Şüphelinin kimliği				
Aile içi ¹	12 (%46,2)	24 (%25,3)	36 (%29,8)	,039
Aile dışı ²	14 (%53,8)	71 (%74,7)	85 (%70,2)	
Şüpheli yaş				
18 yaş altı	6 (%23,1)	27 (%28,4)	33 (%27,3)	,588
18 yaş üzeri	20 (%76,9)	68 (%71,6)	88 (%72,7)	
Anal/vajinal penetrasyon iddiası				
Var	12 (%46,2)	77 (%81,1)	89 (%73,6)	0,001
Yok	14 (%53,8)	18 (%18,9)	32 (%26,4)	
Oral penetrasyon iddiası				
Yok	24 (%92,3)	81 (85,3)	105 (%86,8)	,347
Var	2 (%7,7,9)	14 (14,7)	16 (13,2)	
İnterfemoral dokunma iddiası				
Yok	21 (80,8)	80 (84,82)	101 (83,5)	,676
Var	5 (19,2)	15 (15,8)	20 (16,5)	
Gebelik durumu				
Yok	23 (%88,5)	86 (%90,5)	109 (%90,1)	,952
Var	1 (%3,8)	3 (%3,2)	4 (%3,3)	
Şüpheli	2 (%7,7)	6 (%6,3)	8 (%6,6)	

¹ Öz/üvey baba, ağabey, dede, amca, dayı² Arkadaş, sevgili, mağdura hizmet veren çalışan, yabancı

Her iki olgu grubunun da şüphelisi yüksek oranda aile dışından kimselerdi (n=85; %70,2). Bununla birlikte ergen grupta aile dışı istismarcılar ergenlik öncesine göre istatistiksel olarak anlamlı derecede farklıydı. En düşük şüpheli yaşı 11, en yüksek ise 70 idi. Şüphelilerin yaş ortalaması $25,6 \pm 11,48$ 'di. Çalışmamız, 18 yaş üzeri şüphelilerin çoğunlukta olduğunu gösterdi (n=88; %72,7). Olguların büyük bir çoğunluğunda anal/vajinal penetrasyon iddiası vardı (n=89; %73,6). Dahası ergen grubun ergenlik öncesine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde vajinal/anal penetrasyon iddiasında bulunduğu saptandı. Muayene öyküsünde adet gecikmesi olan, adet düzensizliği bulunan veya vajen içine boşalma iddiası olan olgular gebelik şüphesi olarak değerlendirildi. Olguların %6,6'sının (n=8) gebeliği şüpheli iken %3,3'ünün (n=4) gebeliği sürüyordu (tablo 2).

Adli tıp hekimi tarafından yapılan muayene sonuçları tablo 3'te sunulmuştur. Yapılan muayenelerin %47,9'unda (n=58) herhangi bir bulguya rastlanmadı. Olguların %26,4'ünde (n=32) muayene bulgusu tespit edildi. 17 olgunun himen elastiki yapıda olduğu için "penetrasyon olsa dahi bulgu olmayabileceği" olarak rapor edildiği görüldü. Olguların 14'ünün muayene için onam vermediği ve bu sebeple muayene yapılamadığı saptandı. Tespit edilen 32 bulgunun 29'u (%73,6) vajinal ve 3'ü (%24,0) anal bulguydu. Dahası 32 bulgunun yalnızca 27'si (%84,3) kronik iken yalnızca

5'i (%15,7) akut idi.

Tablo 3. Adli tıbbi muayene bulguları

	(n)	(%)
Muayene bulgusu		
Bulgu yok	58	47,9
Bulgu var	32	26,4
Himen elastik	17	14,0
Onam vermedi	14	11,5
Bulgunun Niteliği¹		
Vajinal	29	73,6
Anal	3	24,0
Bulgunun Özelliği		
Kronik	27	84,3
Akut	5	15,7
Sürüntü örneği		
Alındı	18	14,9
Alınmadı	103	85,1

¹Bulgu tespit edilemeyen olgular dışlanmıştır

Olay tarihi üzerinden 7 günden fazla zaman geçmeyen vakalarda çocuğun dokunduğunu iddia ettiği bölgelerden sürüntü örneği alındı. Muayene esnasında yaşı veya mental durumu itibarıyla koopere olamayan çocuklardan gerek duyulan sürüntü örnekleri alındı. Ancak, koopere olan ve banyo yaptığını belirten çocukların vücut dış yüzeyinden; anal penetrasyon iddiasında bulunup hem banyo yapan hem de defekasyon yaptığını ifade eden çocuklardan anal bölgeden; vajinal penetrasyon iddiasında olan ancak hem banyo yapmış hem de adet görmüş çocuklardan vajinal sürüntü örneği alınmadığı görüldü. Buna göre, 18 olgudan (%14,9) sürüntü örneği alındığı saptandı.

Tablo 4. Olguların adli tıbbi muayene bulgusu ve cinsel istismar iddiasına göre dağılımı

İstismar iddiası	Bulgu Yok	Bulgu Var	Anatomik	Toplam	P
Penetrasyon içeren dokunma iddiası	39 (%50,6)	26 (%33,8)	12 (%15,6)	77 (%72,0)	,363
Penetrasyon içermeyen dokunma iddiası	19 (%63,3)	6 (%20,0)	5 (%16,7)	30 (%28,0)	
Toplam	58 (%54,2)	32 (%29,9)	17 (%15,9)	107 (%100)	

¹Muayeneye onay vermeyen olgular analizden çıkarılmıştır.

İstismar iddiası ile muayene bulguları arasındaki ilişki tablo 4'te gösterilmiştir. Penetrasyon iddiasında bulunan toplam 77 olgudan yalnızca 26'sında muayene bulgusu tespit edilmiştir. Penetrasyon iddiasında

bulunmayan 30 olgudan 6'sında muayene bulgusuna rastlandı. 17 olgunun penetrasyon olsa dahi bulgu olmayabileceği olarak değerlendirildiği görüldü.

Tablo 5. Eylemin ortaya çıkma süresi

Süre	n	%
İlk 48 saat	21	17,4
48 saat-2 hafta	11	9,1
2 hafta-1 ay	14	11,5
1-6 ay	21	17,4
6 ay ve üzeri	41	33,9
Bilinmiyor	13	10,7
Toplam	121	100

Tablo 5, cinsel istismar mağdurlarının olayı açıklama sürelerinde belirgin farklılıklar olduğunu göstermektedir. Mağdurların büyük bir kısmının, istismarı açıklamak için 6 aydan daha uzun bir süre beklediği tespit edilmiştir. İlk 48 saat içinde açıklama yapanların oranı ise %17,4'dür.

TARTIŞMA

ÇCİ, tüm dünyayı tehdit eden ve çocuğun biyopsikososyal yaşamına zarar veren bir halk sağlığı sorunudur. Bu araştırmada cinsel istismara uğradığı iddiasıyla ÇİM'e yönlendirilen ve muayenesi yapılan olguların demografik bilgileri, istismara dair özellikleri ve muayene sonuçları incelendi.

Çalışmada olgu grupları ile şüpheli kimliği, birden fazla şüpheli durumu, tekrarlı istismara uğrama, anal/vajinal penetrasyon iddiası açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulundu. Adli bildirimlerin çoğunluğunun ebeveynler tarafından yapıldığı görüldü. Olguların yarıya yakınında iç beden muayene bulgusu tespit edilemedi. Penetrasyon olsa dahi bulgu olmayabileceği olarak değerlendirilen olgular istismarın vajinal yoldan olup olmadığının belirlenmesi kararını zorlaştıran unsurlardan biridir. Penetrasyon içermeyen dokunma iddiasında bulunan olguların bir kısmında muayene bulgusu rastlanması dikkat çekiciydi.

Çalışmamız genital muayenesi yapılan çocukların çoğunluğunun ergen kızlar olduğunu gösterdi. Türkiye'de cinsel istismar mağduru çocuklarla yapılan bir sistematik analiz çalışmasında 1939 olgunun %79,16'sının kız, %20,83'ünün erkek olduğu bildirilmiştir.(19) Cinsel istismar olgularının değerlendirildiği başka bir çalışmada 387 olgunun %85,4'ünün kız ve %76,7'sinin 13-18 yaş aralığında olduğunu bildirilmiştir.(25)

Amerika Birleşik Devletleri'nde ise 3447 olgunun %24,8'inin erkek, %75,2'sinin kız olduğu belirtilmiştir. (26) Araştırmalar kızların erkeklere göre daha yüksek oranda cinsel istismara maruz kaldığını göstermektedir. Çalışmamızın bulguları mevcut literatürle uyumludur ve ergenlik çağındaki kız çocuklarının cinsel istismara karşı savunmasızlığının altını çizmektedir.

Çalışmamızda şüphelilerin çoğunluğu aile dışı kişilerden oluşmaktadır. Bu konudaki literatürde farklı sonuçların elde edildiği çok sayıda çalışma mevcuttur. Cinsel istismar mağdurlarıyla yapılan araştırmalardan bazılarında aile dışından şüphelilerin çoğunlukta olduğu görülmekteyken aile içi şüphelilerin daha yoğun olduğunu bildiren çalışmalar da mevcuttur.(5,27,28) Bu farklılıkların sebepleri arasında, araştırmanın yapıldığı kültürler ve toplumsal faktörler önemli bir rol oynayabilir. Örneğin, bazı toplumlar aile içi cinsel istismar daha yaygınken, diğerlerinde aile dışı şüphelilerin oranı daha yüksek olabilir. Ayrıca, "şüpheli" olarak tanımlanan kişilerin kapsamı da araştırmadan araştırmaya değişebilir. Kimi çalışmalarda sadece suçlanan kişiler değil, aynı zamanda suç şüphesi altında olanlar da dikkate alınmış olabilir.

Bu çalışmanın bulguları, yabancı şüphelilerin oranının düşük olduğunu göstermiştir. Ancak özellikle, son yıllarda sosyal medya aracılığıyla gerçekleşen cinsel istismarlar olgularında, istismarcı profili olarak çocuğun tanımadığı kimselerin ön plana çıktığı

görülmektedir.(11) Sosyal medyanın yaygın kullanımı, çocuk ve ergenlerin çevrimiçi platformlarda daha fazla zaman geçirmesine ve tanımadıkları kişilerle etkileşime geçmesine neden olabilir. Dahası çocukların ve ergenlerin bu platformlarda yaptıkları paylaşımlar ve kurdukları etkileşimler, onları potansiyel istismarcıların hedefi haline getirmektedir.

Çocuklar yaşadıkları cinsel istismar deneyimlerini kolay bir biçimde ifade edemeyebilirler. Dahası cinsel istismar yıllarca devam edebilir, bu süreçte çocuğun psikolojisi olumsuz etkilenebilir ve en kötüsü ölümle sonuçlanabilir. Bu noktada adli bildirimler oldukça önemlidir. Ulaşılabilen literatüre göre adli bildirimlerin çoğunlukla ebeveynler tarafından yapıldığı görülmektedir.(2,15,22) Çalışmamızın bulguları da literatür ile uyumludur. Ebeveynlerin farkındalığının yüksek olması adli bildirimlerin daha hızlı yapılmasını sağlayabilir. Ayrıca adli bildirimin erken yapılması adli muayene bulgularının tespit edilmesini kolaylaştırabilir ve delil kaybını önleyebilir.

Çalışmamızda olguların yarıya yakınında eylemin ortaya çıkma süresi 6 ay ve üzerinde bulunmuştur. Mevcut literatür mağdurun yaşı, zihinsel kapasitesi, şüphelinin kimliği, istismarın tipi gibi faktörlerin olayın ifşasında etkili olduğunu göstermektedir.(29–31) Küçük yaştaki çocuklar, maruz kaldıkları istismarı anlamakta ve bu durumu kavramakta zorlanabilirler; bu nedenle, ifşa süreci gecikebilir. Özellikle, ergenlik dönemine ulaştıklarında yaşadıkları olayları açığa vurma eğilimleri artmaktadır. Zihinsel engeli olan çocuklar ise yaşadıkları istismarı anlamlandırmakta daha fazla güçlük çekebilir, kendilerini ifade etmekte zorlanabilir veya başkaları tarafından kendilerine inanılmayabilir.

Ülkemizde yapılan bir çalışma cinsel istismar mağdurlarının yaş grupları ile şüpheli sayısı arasında anlamlı bir farklılığın tespit edilemediğini bildirmiştir.

(32) Ancak, çalışmamızda, ergen grubunun ergenlik öncesi döneme göre daha yüksek oranda birden fazla şüpheliye maruz kaldığı ve buna paralel olarak tekrarlı istismara daha sık maruz kaldığı gözlemlenmiştir. Bu durumun sebepleri arasında ergenlik döneminin, çocukların sosyal çevrelerini genişlettiği, daha bağımsız hale geldiği ve farklı kişilerle etkileşimde bulunduğu bir dönem olması gösterilebilir. Bu durum, çocukların aile dışındaki kişilere daha fazla maruz kalmasına ve bu kişilerden gelen potansiyel tehlikelere daha açık hale gelmelerine neden olabilir. Ayrıca ergenlik dönemi, hormonal ve duygusal değişimlerin yoğun olduğu bir dönemdir; bu değişimler, ergenleri istismara karşı daha savunmasız hale getirebilir ve istismar riskini artırabilir. Ergenlik dönemi aynı zamanda cinsel kimlik ve ilişkilerin keşfedildiği bir dönemdir; bu da özellikle cinsel sınırların belirsiz olduğu durumlarda ergenlerin cinsel istismara uğrama riskini artırabilir. Bu nedenlerle, ergenlik dönemindeki çocukların istismara maruz kalma riskinin artması, birden fazla şüpheli durumla ve tekrarlı istismarla karşılaşma olasılığını arttırabilir. Bu durum, istismarla mücadelede ergenlik döneminin özel dikkat gerektiren bir zaman dilimi olduğunu göstermektedir.

Çalışmamızda muayenesi yapılan 121 olgunun 32'sinde genital travma bulgusu saptanmıştır. Cinsel istismar mağduru 102 olgunun muayenesinde 27 (%26,5) olguda genital travma bulgusu saptandığı bildirilmiştir.(25) Çalışmamız bulguları literatürdeki diğer çalışmalarla uyumludur. Sonuçlar cinsel istismar olgularının tespitinde ve kanıtlanmasında genital muayene-bulgularının önemli olduğunu göstermektedir.

SONUÇ

Çalışma; ergenlik çağındaki çocukların birden fazla şüpheli tarafından cinsel istismara uğradıklarını, şüphelilerin çoğunlukla aile dışı kimselerden oluştuğunu,

daha yüksek oranda anal/vajinal penetrasyon iddiasında bulunduklarını göstermiştir. Adli muayenesi yapılan çocukların küçük bir kısmında (n=32, %26,4) anal/vajinal travma bulgusuna rastlanmıştır. En çok kronik nitelikte vajinal travma bulgusu tespit edilmiştir. Akut travma bulgusunun az olması adli bildirimin geç yapılması ile ilişkilendirilmiştir. Bu doğrultuda anal ya da vajinal penetrasyon iddiasında bulunan çocukların, delil kaybı yaşamamaları adına istismardan sonra ilk 72 saat içerisinde tespit edilmesi önemlidir. Adli muayenesinde “penetrasyon olsa dahi bulgu olmayabileceği “ olarak değerlendirilen çocukların durumu dikkatlice ele alınmalıdır. Dahası vajinal smear testi uygulaması yapılması önerilmektedir. Vajinal smear testi, adli muayenede “penetrasyon olsa dahi bulgu olmayabilecek” olarak değerlendirilen çocukların durumunun daha kapsamlı bir şekilde incelenmesine yardımcı olur. Bu test, enfeksiyonlar, cinsel yolla bulaşan hastalıklar veya olası travmatik etkilerin saptanması için önemli bilgiler sağlar. Yapılan fiziki muayenenin yanı sıra bu çocukların beyanları titizlikle ele alınmalıdır. Ek olarak çocuğun psikiyatrik durumunun tahlil edilmesi adına çocuk psikiyatri uzmanı görüşüne başvurulmalıdır.

Bildirimler

Çıkar çatışması

Yazarlar bu makale ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal destek

Yazarlar bu makale ile ilgili herhangi bir malî destek kullanımı bildirmemişlerdir.

KAYNAKLAR

1. JM M. Responding to children and adolescents who have been sexually abused, WHO clinical guidelines. Rev Francoph Lab. 2018 Şubat;2018(499):10-2.

2. Büber Ö, Oksal H, Alnak A. Çocuk izlem merkezine başvuran vakalarının incelenmesi: bir merkezin 5 yıllık deneyimi. Adli Tıp Derg. 2023;37(1):12-8.
3. Stoltenborgh M, van IJzendoorn MH, Euser EM, Bakermans-Kranenburg MJ. A global perspective on child sexual abuse: meta-analysis of prevalence around the world. Child Maltreat. 2011 May;16(2):79-101.
4. Barth J, Bermetz L, Heim E, Trelle S, Tonia T. The current prevalence of child sexual abuse worldwide: a systematic review and meta-analysis. Int J Public Health. 2013 Haziran;58(3):469-83.
5. Pereda N, Guilera G, Forns M, Gómez-Benito J. The international epidemiology of child sexual abuse: a continuation of Finkelhor (1994). Child Abuse Negl. 2009 Haziran;33(6):331-42.
6. Finkelhor D, Shattuck A, Turner HA, Hamby SL. The lifetime prevalence of child sexual abuse and sexual assault assessed in late adolescence. J Adolesc Health. 2014 Eylül;55(3):329-33.
7. Chen LP, Murad MH, Paras ML, Colbenson KM, Sattler AL, Goranson EN, vd. Sexual abuse and lifetime diagnosis of psychiatric disorders: systematic review and meta-analysis. Mayo Clin Proc. 2010 Temmuz;85(7):618-29.
8. Mills R, Scott J, Alati R, O'Callaghan M, Najman JM, Strathearn L. Child maltreatment and adolescent mental health problems in a large birth cohort. Child Abuse Negl. 2013 Mayıs;37(5):292-302.
9. Tonyalı A, Karaçetin G, Atik Tosunlar HA, Kayan Ocakoğlu B. Çocuk cinsel istismarında mağdur ve istismar özelliklerinin değerlendirilmesi: bir çocuk izlem merkezi deneyimi. Turk J Forensic Med. 2023 Aralık;37(3):143-9.
10. Aksüt Y. Çocuk cinsel istismarının sosyolojik analizi (Malatya çocuk izlem merkezi uygulaması) [İnternet] [Master's Thesis]. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü; 2020 [erişim tarihi 21 Şubat 2024]. Erişim adresi: <http://abakus.inonu.edu.tr/xmlui/handle/11616/18648>
11. Kara Özçalık C. Online child sexual abuse; prevalence, victims and offenders features. J Psychiatric Nurs. 2021 Şubat 19;12(1):76-81
12. Ali S, Haykal HA, Youssef EYM. Child sexual abuse and the internet—a systematic review. Hum Arenas. 2023 Haziran 1;6(2):404-21.
13. Uzun Çiçek A, Demirci B, Mercan Işık C. Aile içi cinsel istismar (ensest) ve enest olgularının psikiyatrik açıdan değerlendirilmesi. İçinde: 1. baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2021. s. 10-9.
14. Collin-Vézina D, De La Sablonnière-Griffin M, Palmer AM, Milne L. A preliminary mapping of individual, relational, and social factors that impede disclosure of childhood sexual abuse. Child Abuse Negl. 2015 Mayıs;43:123-34.

15. Jackson S, Newall E, Backett-Milburn K. Children's narratives of sexual abuse. *Child Fam Soc Work*. 2015;20(3):322-32.
16. Koçtürk N, Bilginer SÇ. Adolescent sexual abuse victims' levels of perceived social support and delayed disclosure. *Child Youth Serv Rev*. 2020 Kasım;118:105363.
17. Duchesne S, Seyller M, Chariot P. Male sexual assaults in the Paris, France area: an observational study over 8 years. *Forensic Sci Int*. 2018 Eylül;290:16-28.
18. Finkelhor D. Early and long-term effects of child sexual abuse: an update. *Prof Psychol Res Pract*. 1990;21(5):325-30.
19. Güneş Aslan G. Türkiye'de adli değerlendirmeden geçen çocuğa yönelik cinsel istismar vakaları hakkında bir değerlendirme. *Elektron Sos Bilim Derg*. 2020 Ocak;19(73):48-68.
20. López S, Faro C, Lopetegui L, Pujol-Ribera E, Monteagudo M, Avecilla-Palau À, vd. Child and adolescent sexual abuse in women seeking help for sexual and reproductive mental health problems: prevalence, characteristics, and disclosure. *J Child Sex Abuse*. 2017 Nisan;26(3):246-69.
21. Loinaz Calvo I, Bigas Formatjé N, Sousa AM. Comparing intra and extra-familial child sexual abuse in a forensic context. *Psicothema*. 2019;31(1):39-46. Available from: <https://redined.educacion.gob.es/xmlui/handle/11162/187862>
22. Büber Ö, Oksal H. Sakarya'da 3-18 yaş cinsel istismar vakalarının değerlendirilmesi. *Sosyal Sağlık Dergisi*. 2022;2(1):44-58.
23. Bağ Ö, Alsen S. Çocuk izlem merkezinde cinsel istismarın değerlendirilmesi: Bir merkezin bir yıllık deneyimi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2017;18(1):62-69.
24. 24. Türk Ceza Kanunu. 2004. [İnternet] [Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/vzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>].
25. Topal Y, Balcı Y, Erbaş M. Retrospective evaluation of cases of sexual abuse under 18 years old in Muğla. *Ortadoğu Tıp Derg*. 2018 Haziran;10(2):135-41.
26. Pérez-Fuentes G, Olfson M, Villegas L, Morcillo C, Wang S, Blanco C. Prevalence and correlates of child sexual abuse: a national study. *Compr Psychiatry*. 2013 Ocak;54(1):16-27.
27. Yektaş Ç, Tufan AE, Büken B, Çetin NY, Yazıcı M. Evaluation of abuse and abuser's features and risk factors associated with psychopathology in children and adolescents victimized by sexual abuse. *Anadolu Psikiyatri Derg*. 2018;19(5):501-9.
28. Işık Ü, Aktepe E, Şimşek F, Akyıldız A, Yıldız A. Isparta ilinde bir üniversite hastanesinde değerlendirilen cinsel istismar mağdurlarının sosyodemografik, klinik ve ailevi özellikleri: 2014-2018 verileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Derg*. 2019;10(1):53-7.
29. Oksal H, Tunagür MT, Cincioğlu E, Büber Ö. Factors facilitating and delaying disclosure and reporting of child sexual abuse: insights from forensic interviews. *J Forensic Psychiatry Psychol*. 2024;1-19.
30. Brennan E, McElvaney R. What helps children tell? A qualitative meta-analysis of child sexual abuse disclosure. *Child Abuse Rev*. 2020;29(2):97-113.
31. Kabul M, Bıkmazer A. Cinsel istismar mağduru çocuklarda olayın ortaya çıkış süresini etkileyen faktörler. *Adli Tıp Derg*. 2022;36(2):74-78.
32. Urazel B, Fidan ST, Gündüz T, Şenlikli M, Özçivit Asfuroğlu B. Çocuk ve ergen cinsel istismarlarının değerlendirilmesi assessment of sexual abused child and adolescent. *Osman J Med*. 2017 Temmuz;39(2):18-25.